

LEVEND LANDSCHAP ILLEGAAL DOOR GROND BEGRAVEN

“We hebben nood aan een landschap waarin biodiversiteit haar plaats heeft in een gezond evenwicht met de landgebruikers.”

Vlaanderen kampt met een grondoverschot, veroorzaakt door allerlei bouwwerken. Elk jaar wordt hier zowat 12 miljoen m³ grond verzet. 5 miljoen m³ kan niet ter plaatse worden verwerkt en moet van de bouwwerf weggevoerd worden. Vroeger werden hiermee, dikwijls illegaal, onze laag gelegen weiden opgehoogd. De wetgever paste hier een mouw aan door vergunningen af te leveren voor “D.O.P.’s”. Dit zijn definitieve opslagplaatsen voor grond, lees oude klei- of zandputten die opnieuw worden opgevuld. Je vindt ze her en der, ook in Zuid-West-Vlaanderen: in Heestert, Marke, Lauwe, Aalbeke, noem maar op.

Die D.O.P.’s of grondopslagplaatsen kunnen voor natuur van betekenis zijn, mits ze met een goede visie en vakkundig worden aangelegd. Zo kan aan deze oude klei- of zandputten een zeker reliëf gegeven worden, zodat er tal van biotoopjes ontstaan. Of de opvulling beperkt zich tot het niveau van de grondwatertafel, zodat hier een moeras ontstaat. Of, indien het al diepe waterputten zijn, kunnen ze aangepakt worden als een verondieping, waarbij de bodem van de diepe donkere putten wordt opgetrokken en er weer licht tot aan de bodemplas raakt, zodat hier opnieuw planten (en de hele waterfauna) tot ontwikkeling kunnen komen. Bovendien valt dit te combineren met het afschuiven van de oevers, zodat hier een bredere

gradiëntvegetatie kansen krijgt. Bredere rietvelden bijvoorbeeld.

AANNEMERS GAAN DE BOER OP

Keerzijde van de medaille is dat het deponeren in D.O.P.’s geld kost. De exploitanten moeten visies ontwikkelen, plannen maken, vergunningen aanvragen, de D.O.P. inrichten, wegenis aanleggen, de exploitatie met zorg uitvoeren, noem maar op. Daarom rekenen ze hun klanten (de aanvoerders van grond) een bedrag aan. Bovendien staat er in de grondregelgeving een achterpoortje, waarbij grondverzet van minder dan 250 ton geen opvolging door officiële bodeminstanties behoeft. Alle kleinere werken blijven dus onder de radar. En daar wringt het schoentje.

Tal van (meestal kleinere) aannemers zitten bij zowat elk werk met een overschot aan grond. Ze gaan er liever niet mee naar D.O.P.’s, want dat maakt hun prijs duurder en dan maken ze geen kans op het werk. Maar ze blijven wel met het grondoverschot zitten, uiteraard. De oplossing ligt voor de hand: landbouwers hebben her en der wel een “wakke zak” in een akker of wei, of al helemaal niet, maar dat doet niet ter zake: landbouwers krijgen grond aangeboden en krijgen er een vergoeding voor. Een leuke win-win: de aannemer is zijn grond op een goedkope manier kwijt, de boer verdient er een extra mee.

En zo zijn we terug naar af: men blijft de natte weiden ophogen en die zijn net zo belangrijk voor de natuur (flora en fauna) en de waterhuishouding.

↓ Illegale ophoging Ledegemse
Meersen maart 2020

SO WHAT ?

Op sociale media krijgt Natuurpunt reacties als: **waar moeien jullie zich mee? de boer mag toch wat extra verdienen ?**

Natuurlijk mag de boer extra verdienen, maar hij wil meestal niet beseffen welke impact dit heeft op landschap en natuur. We hebben nood aan een landschap waarin biodiversiteit haar plaats heeft in een gezond evenwicht met de landgebruikers.

Ondanks de vloed tegenargumenten gebeuren de ophogingen nog dagelijks. Illegaal, en vooral tijdens het verlof, wanneer de toch al schaarse handhavers met vakantie zijn, is er een duidelijke versnelling in de grondaanvoerwerken. Vaak worden de ophogingen pas opgemerkt als de bulldozers al lang verdwenen zijn. Plaatselijke overheden hebben geen interesse om op te treden, wegens hun nauwe betrokkenheid met de landbouwers. Hogere overheden concentreren zich op de grotere grondverzetwerken. En zo verliezen we langzaam maar zeker onze laag gelegen weiden, onze natte stukjes natuur, onze rijke depressies. **Natuurpunt zal hier blijven aandacht voor vragen.**

We zijn het verplicht aan de volgende generaties die ook in een levend landschap zullen willen leven, aan de genietters en wandelaars, en vooral gewoon aan de planten en dieren die zich hebben ontwikkeld om in onze natte biotopen te kunnen leven. Aannemers en landbouwers hebben niet het recht om dit van onze kinderen af te nemen.

↑ Een zware inbreuk in Marke, vlakbij de spoorweg en op de grens met VEN-gebied van Leiekant 't Schrijverke. Augustus 2020

EN WEL DAAROM :

Juridisch

Het ophogen van gronden zonder vergunning is gewoon illegaal: de wet op de stedenbouw voorziet een vergunningsplicht voor reliëfwijzigingen, het vegetatiebesluit voorziet onder meer een vergunningsplicht voor het wijzigen van natte biotopen.

Milieutechnisch

Heel wat aangevoerde gronden bevatten afvalstoffen omdat ze op de werf niet werden gezuiverd of gezeefd (steenbrokken, stukken plasticfolie, hout, metaal, ...) en die voor altijd in de landbouwgrond blijven zitten. Het fenomeen is vooral te zien in landbouwgronden dichtbij de openbare weg.

Hydrologisch

In beekvalleien komt daar nog een extra probleem bij. Beekvalleien zijn de natuurlijke buffer tegen overstromingen. Iedere kubieke meter grond die in een dergelijke beekvallei wordt gedeponeed betekent 1.000 liter water die vroeg of laat meermaals een tuin of een huis zal binnenvloeden. De ophogingen deze winter in de Heulebeekvallei in Ledegem illustreren dit.

Ecologisch

Veel oude en vooral natte weiden (lees : lage weiden) bevatten een zaadbank van weideplanten (pinksterbloem, echte koekoeksbloem, moerasvergeetmij-nietje, walstro, noem maar op) die onherroepelijk en voor eeuwig verdwijnt als er een laag aarde wordt op gedeponeerd. Oude poelen zijn een voortplantingsplaats voor kikkers, salamanders en padden, voor kleine vissoorten en een vloed waterinsecten, zoals libellen, haften en eendagsvliegen en enkele specifieke watervogelsoorten zoals ijsvogel en dodaars. Het opvullen van die vaak 100'en jaren oude poelen is een biotoopverlies voor tal van planten- en diersoorten. Deze zomer moest bvb. weeral een oude poel in Deerlijk eraan geloven.

Landschappelijk

Ophogingen doen in één dag lage landschapselementen verdwijnen waar de natuur vaak 10.000'en jaren aan bouwde. De recente ophogingswerken in de Markse Leiemeersen zijn daar een voorbeeld van.

WAT TE DOEN ALS JE EEN OPHOGING OPMERKT?

WAT ZEGT DE WET?

Het ophogen of afgraven van een terrein is in principe vergunningsplichtig. Zo dient steeds een omgevingsvergunning worden aangevraagd wanneer de ophoging gebeurt in erosie- en overstromingsgevoelig gebied of wanneer het volume groter is dan 30 kubieke meter. Bovendien kunnen er op het perceel specifieke voorschriften van stedenbouwkundige verordeningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere regelgeving van toepassing zijn waarin het aanbrengen van reliëfwijzigingen vaak niet is toegestaan.

> Meer informatie hierover vind je op www.omgevingsloketvlaanderen.be/reliëfwijziging

CONCRETE ACTIE BIJ INBREUK

Wat doe je wanneer je een ophoging van een akker of weiland opmerkt en twijfelt of er wel een vergunning is aangevraagd/goedgekeurd?

Als je weet wie de eigenaar of gebruiker is van het perceel neem je best eerst even persoonlijk contact op. Spreek de persoon aan, vraag naar de intenties en pols of de werken wettelijk volledig in orde zijn.

Je kan ook contact opnemen met de dienst omgeving, ruimtelijke ordening of milieu van je gemeente, zij zullen je in elk geval kunnen vertellen of er recent een omgevingsvergunning werd afgeleverd. Sommige steden en gemeenten, zoals Kortrijk, hebben een handhavingscoördinator die dit soort inbreuken ook mee opvolgt.

Een andere mogelijkheid is om te bellen met de lokale politie, zeker bij dringende gevallen. Het is in dat geval belangrijk om zo snel mogelijk te bellen. De politie zal ter plaatse gaan en kan de werken laten stilleggen. Ze kunnen ook onmiddellijk een regularisatie vorderen wat betekent dat de aarde binnen een bepaalde termijn moet afgevoerd worden en het perceel in de oorspronkelijke staat moet hersteld worden. Vraag de politie steeds om een PV op te maken (blijf aandringen indien ze weigeren). Achteraf kan je dit PV nummer opvragen en zo bijkomende info over het dossier verkrijgen.

Contactgegevens:

In het werkingsgebied van Natuur.koepel zijn maar liefst 6 politiezones actief. Sommige politiezones hebben een specifieke milieucel. Kijk hieronder bij de gemeente waar de ophoging plaatsvindt voor de juiste contactgegevens.

Politiezone Gavers (Deerlijk - Harelbeke):
056/73 35 11

Politiezone Grensleie (Wevelgem - Menen):
056/23 21 66 of 056/23 21 67

Politiezone Midow (Ingelmunster): 056/67 19 40

Politiezone Mira (Anzegem - Avelgem - Spiere-Helkijn - Waregem - Zwevegem): 056/62 64 98

Politiezone Riho: (Izegem): 051/26 26 20

Politiezone Vlas (Kortrijk - Kuurne - Lendeledede):
056/29 22 29

Belangrijk! Bij hoogdringendheid of wanneer de inbreuk plaatsvindt buiten de kantooruren kan je altijd bellen naar 101 en vragen om een ploeg ter plaatse te sturen.

Indien je geen gehoor krijgt bij de lokale politie of je merkt enige terughoudendheid kan je ook contact opnemen met de **inspectie ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed West-Vlaanderen** van het departement omgeving (afdeling handhaving) - gekend vroeger als de bouwinspectie. Deze Vlaamse dienst ziet toe op de naleving van de reglementering inzake ruimtelijke ordening en treedt strafrechtelijk en administratief op tegen bouwvoertredingen. De inspecteurs van deze dienst hebben ook de bevoegdheid om een PV op te stellen. De ervaring leert dat in sommige gevallen de politie en de inspectie ruimtelijke ordening naar elkaar kijken en naar elkaar doorverwijzen in de hoop dat de andere instantie dit verder zal opvolgen. Blijf volhouden en contacteer beiden met de dringende vraag het dossier aan te pakken.

Contactgegevens:

050/24 79 60 of
omgevingsinspectie.wvl@vlaanderen.be

Wanneer de ophoging plaatsvindt in VEN-gebied (Vlaams Ecologisch Netwerk), habitatgebied of natuurgebied is het goed om ook de natuurinspectie in te lichten. De natuurinspecteur zal ter plaatse vaststellingen komen doen en dit verder opvolgen.

Contactgegevens:

0474/30 14 28 (buiten de kantooruren:
0499/94 93 77) of
natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be

Je vindt heel wat extra info op:

www.milieuhandhaving.be